

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu : **Z., s.r.o., K.**, zastúpený JUDr. F. N., advokátom v B., proti žalovanému : **J. D.**, bývajúcí V., o **zaplatenie 270,17 € s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Svidník pod sp.zn. 5 C 35/2009, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. januára 2010 sp.zn. 12 Co 78/2009

t a k t o :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 28. januára 2010 sp.zn. 12 Co 78/2009 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Svidník rozsudkom z 23. septembra 2009 č.k. 5 C 35/2009-25 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal voči žalovanému zaplata 270,17 € s prísl. titulom dlžného poistného na zdravotnom poistení vrátane poplatku z omeškania. V odôvodnení rozhodnutia prvostupňový súd uviedol, že žaloba bola podaná na súd dňa 19. mája 2009. Z priebehu poistiek poistenca V. a.s., pobočka S. je zrejmé, že žalovaný bol poistený v inej zdravotnej poisťovni iba v období od 1.7.1996 do 30.9.1998. Z toho vyplýva, že žalovaný bol poistencom poisťovne P., d.v konkurze do 30.9.1998. Žalobca si uplatňuje svoj nárok od tejto poisťovne. Nasledujúcim dňom 1.10.1998 začala plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá skončila 30.9.2001. Žalobca teda podal žalobu po uplynutí uvedenej doby. Žalovaný vzniesol námietku premlčania, na ktorú súd musel prihliadnuť a preto už nemohol premlčané právo žalobcovi priznať.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove rozsudkom z 28. januára 2010 č.k. 12 Co 78/2009-53 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení odvolací súd uviedol, že potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne aj keď z iného dôvodu, pokiaľ sa týka nároku

uplatneného a poplatku z omeškania. Zo strany žalobcu neboli doložené právoplatné rozhodnutia o predpísaní dlžného poistného na zdravotnom poistení, resp. nebol doložený platobný výmer na poplatky z omeškania. O týchto nárokoch nemôže rozhodovať súd, pokiaľ právo žalobcovi nevzniklo. Neexistuje právoplatné rozhodnutie o predpísaní poistného, resp. právoplatný platobný výmer na poplatky z omeškania.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanovením § 237 písm.f/ O.s.p., teda, že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Odvolací súd totiž potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa aj keď z iného dôvodu, čím žalobca stratil možnosť vyjadriť sa k dôvodu zamietnutia návrhu, ktorý odvolací súd považoval za významný, a ktorý sa dovtedy v spore neobjavil. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaný sa písomne k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasl. O.s.p. možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. a proti rozsudku odvolacieho súdu je prípustné ešte aj v prípadoch uvedených v ustanovení § 238 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý potvrdil jediný rozsudok súdu prvého stupňa, pričom nevyslovil prípustnosť dovolania a nešlo ani o prípad, že by sa odvolací súd v tejto veci odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu. Keďže dovoláním napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa citovaného zákonného ustanovenia nepripúšťa.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237

O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti potvrdzujúcemu rozsudku, ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenie (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p., ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonom ustanovení skutočne trpí.

So zreteľom na žalobcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania, sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že v prejednávanej veci mu postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm.f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci ide.

V zmysle § 372p O.s.p. sa na konania začaté pred 15. októbrom 2008 použijú predpisy účinné od 15. októbra 2008, ak nie je ďalej ustanovené inak.

S účinnosťou od 15. októbra 2008 Občiansky súdny poriadok (zák. č. 384/2008 Z.z.) v ustanovení § 213 ods. 2 O.s.p. ustanovuje, že ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Úmyslom zákonodarcu, ako to vyplýva priamo z dôvodovej správy zákona č. 384/2008 Z.z. bolo týmto ustanovením v praxi zabrániť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí. Uvádza sa v nej, že účastník tak bude mať možnosť vyjadriť sa k niektorej aplikácii doposiaľ nepoužitého ustanovenia, resp. inštitútu na zistený skutkový stav. Ustanovenia posilňuje právo na spravodlivý proces tým, že účastník bude môcť až po samotné rozhodnutie argumentovať a predvídať možné rozhodnutie súdu.

Výzva odvolacieho súdu je plnením osobitného druhu tzv. manuálnej povinnosti opravného súdu. Podstatou tejto poučovacej povinnosti je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania. Ustanovenie právneho predpisu je pre vec rozhodujúce vtedy, keď odvolací súd mieni toto ustanovenie urobiť právnym základom pre rozhodnutie vo veci samej.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 100 ods. 1 a § 101 Občianskeho zákonníka, prihliadol na námietku premlčania vnesenú žalovaným a premlčané právo žalobcovi nepriznal. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia v porovnaní so súdom prvého stupňa použil ustanovenia § 18 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z.z., § 23 ods. 2 hore cit. zákona, § 23 ods. 4 hore cit. zákona, § 21 ods. 3 hore cit. zákona, ktoré súd prvého stupňa neaplikoval a rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne z iných dôvodov, pokiaľ sa týka nároku uplatneného a poplatku z omeškania. Uviedol, že zo strany žalobcu neboli doložené právoplatné rozhodnutia

o predpísaní dlžného poistného na zdravotnom poistení, resp. nebol doložený platobný výmer na poplatky z omeškania. O týchto nárokoch nemôže rozhodovať súd pokiaľ právo žalobcovi nevzniklo. Poukázal na to, že neexistuje právoplatné rozhodnutie o predpísaní poistného, resp. právoplatný platobný výmer na poplatky z omeškania. Žalobca má k dispozícii len tzv. rozpis dlžných súm poistného a poplatku z omeškania z 28.9.1999, kde je len uvedený dlh poistného 8 139,-- Sk za obdobie od 1. mesiaca 1997 do 9. mesiaca 1998. Doložený tzv. rozpis dlžných súm poistného a poplatku z omeškania nemá charakter rozhodnutia orgánu, ktorý by bol oprávnený prepísať dlžné poistné, pretože tento rozpis nemá uvedené, kto ho vydal a nie je podpísaný zodpovedajúcou osobou. Keďže rozpis dlžných súm nemá charakter rozhodnutia, resp. dlžné poistné je predpísané k 28.9.1999 a žaloba bola podaná 19.5.2009, právo žalobcu na platenie poistného zo zdravotného poistenia sa premlčalo vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, pričom súdy musia prihliadať na vznesenú námietku premlčania. Z dovolaní napadnutého rozsudku vyplýva, že odvolací súd považoval predmetné ustanovenia za rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci. V súlade s ustanovením § 213 ods. 2 O.s.p. mal preto vyzvať účastníkov konania, aby sa k ich možnému použitiu vyjadrili. Zo spisu ale nevyplýva, že odvolací súd takto postupoval a žalobcovi nevytvoril procesnú možnosť vyjadriť sa k aplikácii predmetných ustanovení. Jeho procesný postup v dôsledku toho vykazuje vady konania v zmysle ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p.

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm.f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami žalobcu uvedenými v dovolaní.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2010

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová